

HAFTAYA BAKIŞ

ABD’de yoğun siyasi ve ekonomik gündem...

ABD’de Başkan Trump’ın Rusya’ya yeni yaptırımlar getirilmesini öngören yasayı imzalaması sonrasında Rusya’nın da çeşitli karşı önlemler alması iki ülke arasındaki ilişkileri olumsuz etkiliyor. Bu durum Rusya’nın mevcut durumda Avrupa Birliği (AB) ile sürdürdüğü petrol ve doğalgaz projelerinin geleceğiyle ilgili de belirsizlik yaratıyor. Trump’ın Çin’in ABD ile dış ticaretinde haksız rekabete yol açtığı ve Kuzey Kore’ye yönelik endişelere karşı yeterince çaba göstermediği değerlendirilmeleri de yakından takip ediliyor.

Geçen hafta ülkede açıklanan ekonomik veriler karışık bir görünüm sergiledi. Haftanın ilk yarısında açıklanan imalat sanayi satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Temmuz ayında 53,3 ile ABD ekonomisinin üçüncü çeyrekte olumlu seyrini koruduğuna işaret etti. Haftanın son işlem gününde açıklanan tarım dışı istihdam artışının 209 bin ile beklentilerin oldukça üzerinde gerçekleşmesi ABD işgücü piyasasının tam istihdama yaklaştığına yönelik değerlendirmeleri doğruladı. Ortalama saatlik kazançtaki yıllık artış Haziran ayındaki güçlü seviyesini koruyarak %2,5 seviyesinde gerçekleşirken, aylık bazda Haziran ayında %0,2 artan ortalama kazançlar Temmuz’da %0,3’e yükselerek son 5 ayın en yüksek artışını kaydetti. Aynı dönemde işsizlik oranı %4,3 ile beklentilere paralel gerçekleşti. Ayrıca işsizlik maaşı başvurularının son 126 haftadır kesintisiz olarak 300.000 kişi eşik değerinin altında kalması işgücü piyasasının halen güçlü seyrini koruduğuna işaret etti.

Geçen hafta ayrıca St.Louis Fed Başkanı Bullard ve Cleveland Fed Başkanı Mester Fed’in faiz artırımının kademeli olması gerektiği ve yakın zamanda olamayabileceğine dair sinyal veren açıklamaları izlendi. ABD doları ağırlıklı olarak siyasi gelişmeler çerçevesinde diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısında hafta genelinde baskı altında kalırken, güçlü tarım dışı istihdam verisi ile haftanın son işlem gününde bir miktar destek buldu. 10 yıllık hazine tahvilinin getiri ise haftalık bazda 2 puan geriledi.

Euro Alanı’ndan güçlü ekonomik veriler...

Euro Alanı’nda tüketici fiyat enflasyonu Temmuz ayında beklentiler paralelinde yıllık bazda %1,3 artarken, Avrupa Merkez Bankası’nın (ECB) %2’lik hedefinin altında kaldı. Haziran ayına dair işsizlik oranı ise, %9,1 ile 2009’dan beri en düşük seviyesinde gerçekleşerek bölgede işgücü piyasasına dair ılımlı iyileşme sinyali verdi. Geçen hafta açıklanan ikinci çeyrek ekonomik büyümesi %0,6 ile bölgede ekonomik aktivitenin ivme kazandığına işaret ederken, daha önce %0,6 olarak açıklanmış olan ilk çeyrek büyümesi %0,5’e revize edildi. Euro Alanı’nda enflasyonun hedefin altında kalmasına rağmen ekonomik aktivitede gözlenen toparlanma, ECB’nin 2017 yılı bitmeden genişleyici para politikasından geri adım atabileceğine yönelik yaklaşımını destekliyor. Bu durum EUR/USD’nin hafta içinde 1,19 seviyesini aşmasında etkili oldu.

HAFTALIK VERİLER

	28.Tem	4.Ağu	Değişim		28.Tem	4.Ağu	Değişim
BIST-100 Endeksi	107.700	108.545	% 0,8 ▲	EUR/USD	1,1750	1,1768	% 0,2 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%11,53	%11,60	7 bp ▲	USD/TL	3,5269	3,5269	% 0,0 ●
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2,29	%2,27	-2 bp ▼	EUR/TL	4,1466	4,1534	% 0,2 ▲
EMBI+ (baz puan)	335	330	-5 bp ▼	Altın (USD/ons)	1.269	1.258	-% 0,9 ▼
EMBI+ Türkiye (baz puan)	285	272	-13 bp ▼	Petrol (USD/varil)	52,0	52,5	% 0,8 ▲

bp: baz puan

İngiltere Merkez Bankası para politikasını değiştirmedir.

İngiltere Merkez Bankası (BoE) geçen hafta gerçekleştirdiği toplantısında politika faizinde değişikliğe gitmedi. Bir önceki toplantısında faiz kararını 3'e karşı 5 oy ile alan BoE'nin bu toplantıda kararı 2'ye karşı 6 oyla belirlediğini açıklaması piyasada hayal kırıklığı yaratarak BoE'nin para politikasında sıkılaştırmaya gitmek için daha zaman olduğuna işaret etti. Karar sonrasında sterlin euro karşısında son dokuz ayın en düşük seviyesine geriledi. BoE ekonomik büyüme tahminlerini de 2017 yılı için %1,9'dan %1,7'ye, 2018 yılı için ise %1,7'den %1,6'ya revize etti.

Petrol fiyatları yatay seyretti.

Brent türü ham petrolün fiyatı geçen hafta başında 52 USD/varil'in üzerine çıkararak Mayıs'tan bu yana en yüksek seviyesini gördü. Bu gelişmede OPEC ve OPEC dışı bazı ülke temsilcilerinin, üretim kesintisi taahhütlerinin uygulanamama nedenlerini tartışmak üzere 7-8 Ağustos tarihlerinde Abu Dhabi'de toplanma kararı alması etkili oldu. Bu konuda en son 24 Temmuz'da bir araya gelmiş olan ülkelerin taahhütlerine uymaması ve ABD'de petrol kuyusu sayısının haftalık bazda gerilemesi fiyatların geçen hafta yatay seyretmesine neden oldu. Öte yandan, ABD'nin Venezuela'ya karşı ekonomik yaptırım kararı alması, OPEC üyesi Venezuela'nın ham petrol ihracatının seyrine yönelik endişe yaratıyor.

Yurt içinde yıllık tüketici enflasyonu Temmuz ayında tek haneye indi.

Yurt içinde tüketici fiyat endeksi (TÜFE) Temmuz ayında %0,15 ile beklentiler paralelinde artarken, yurt içi üretici fiyat endeksindeki (Yİ-ÜFE) artış %0,72 ile nispeten yüksek bir seviyede gerçekleşti. TÜFE'de son üç aydır gerileyen yıllık artış, Ocak'tan bu yana ilk kez tek haneye inerek %9,79 oldu. Yİ-ÜFE ise aynı dönemde yıllık bazda %15,45'e yükseldi. Aylık TÜFE artışında lokanta-oteller ve eğlence-kültür alt gruplarındaki fiyat artışları etkili olurken, giyim-ayakkabı ve gıda-alkolsüz içecekler alt gruplarının fiyatlarındaki düşüş TÜFE artışını sınırladı. Çekirdek enflasyonun yükselişini sürdürmesi ve manşet enflasyonla arasındaki farkın azalması tüketici fiyat enflasyonundaki yıllık artışın önümüzdeki aylarda tekrar çift haneye yükselebileceğine işaret ediyor. Mobilya, beyaz eşya ve konutta devam eden vergi indirimlerinin Eylül ayı itibarıyla sona erecek olması da enflasyonu son çeyrekte yukarı yönlü baskılayacak diğer bir etken olarak öne çıkıyor ([Enflasyon Gelişmeleri raporumuz](#)).

TCMB yılın üçüncü Enflasyon Raporu'nu yayımlandı.

TCMB'nin 27 Temmuz'da gerçekleştirdiği Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısına dair notlar geçen hafta yayımlandı. Enflasyonda yıl içinde gözlenecek en yüksek seviyelerin geride kaldığını ifade eden TCMB, yılın ikinci yarısında enflasyonda dalgalı bir seyir beklediğini açıkladı. Toplantı notlarında enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme sağlanana kadar para politikasındaki sıkı duruşu sürdürüleceği vurgulandı.

TCMB, yılın üçüncü Enflasyon Raporu'nda yılsonu enflasyon tahmininin orta noktasını Nisan ayında yayımlanan Enflasyon Raporu'ndaki tahmine göre 0,2 puan artırarak %8,7 olarak revize etti. 2018 yılı için enflasyon tahminini değiştirmeyerek %6,4'de bırakan TCMB, orta vadede enflasyon hedefini ise %5 civarında koruyor. Gıda enflasyonu yılsonu tahmini %9'dan %10'a revize edilirken, sigara-tütün ürünlerinden alınan maktu ÖTV tutarında beklenen artışın gerçekleşmemesi ve TL cinsi ithalat fiyatları yılsonu enflasyonu tahminini 0,1'er puan sınırladı.

Ekonomik aktivite ılımlı seyrini koruyor.

Haziran ayında son 43 ayın en yüksek seviyesine çıkan imalat sanayi PMI'ı Temmuz ayında aylık bazda 1,1 puan gerileyerek 53,6 oldu. 50 eşik değer üzerindeki güçlü seyrini koruyan PMI verisi alt gruplar bazında değerlendirildiğinde, üretim ve istihdamdaki yıllık büyümelerin bir miktar ivme kaybettiği, firmaların girdi maliyetleri ile nihai ürün fiyatlarındaki düşüşün sürdüğü gözlemlendi. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan öncü dış ticaret istatistiklerine göre ise, Temmuz ayında ihracat %28,7 ve ithalat %45,8 artarken, dış ticaret açığı %80,4 yükselerek 8,79 milyar dolara ulaştı. Geçen yıl Temmuz ayında gerçekleşen darbe girişimi ve Ramazan bayramı tatilinin etkisiyle oluşan düşük baz etkisi ihracattaki hızlı artışta etkili oldu. Öte yandan TL'nin ağırlıklı ortalama değerini gösteren TÜFE bazlı reel efektif döviz kuru endeksi Temmuz ayında gerileyerek TL'nin Türkiye'nin dış

HAFTAYA BAKIŞ

ticaretinde önemli paya sahip ülkelerin para birimlerinden oluşan sepete göre değer kaybettiğine işaret etti. Endeks Temmuz ayında 89,39'a gerileyerek Mart ayından beri en düşük seviyesinde izlendi.

Yurt içi finansal piyasalar...

Geçen hafta BİST-100 hafta başındaki dalgalı seyrin ardından küresel piyasaların ve yurt içinde beklentilerin üzerinde açıklanan şirket bilançolarının güçlü seyri öncülüğünde haftalık bazda %0,8 yükseldi. Hafta içinde ABD dolarının diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısındaki değerini gösteren DXY endeksinin Mayıs 2016'dan bu yana en düşük seviyede izlenmesi ve TCMB'nin para politikasındaki sıkı görünümün korunacağına işaret etmesi hafta boyunca TL'yi dolar karşısında destekledi. Diğer taraftan, hafta içinde ECB'nin yıl bitmeden gevşek para politikasından geri adım atabileceğine dair beklentilerle 4,20'ye kadar yükselen EUR/TL, ABD tarım dışı istihdam verisi sonrasında EUR/USD paritesindeki düşüşün etkisiyle bu sabah 4,15 seviyesine gevşedi. İki yıllık gösterge tahvilin faiz oranı 7 baz puan artarak haftayı %11,60 düzeyinde tamamladı.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Bazı tarım ürünleri ve et ithalatında gümrük vergisi muafiyeti...

29 Temmuz 2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren düzenlemeye göre, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) tarafından kullanılmak üzere 750 bin ton buğday ve mahlût, 700 bin ton arpa ve mısır, 100 bin ton pirincin ürün bazında farklılaşmakla birlikte Mayıs-Ağustos 2018 sonuna kadar %0 gümrük vergisiyle ithalatına izin verildi. Ayrıca, 500 bin adet canlı büyükbaş hayvan, 475 bin adet canlı koyun-keçi, 75 bin ton büyükbaş hayvan eti ve 20 bin ton çeyrek karkas etin yine %0 gümrük vergisiyle ithalatı için Et ve Süt Kurumu’na (ESK) yetki verildi. Çeyrek karkas eti ithalatı için bu yılsonuna kadar süre tanınırken, diğer kotaların Aralık 2018 sonuna kadar sürmesi bekleniyor. 2017 yılında rekoltesinde artış öngörülen söz konusu tarım ürünlerinde mevcut durumda hasat döneminde olan çiftçilerin olumsuz etkilenebileceği değerlendirilirken, TMO hububat ithalatı için kendilerine verilen yetkinin bu hasat döneminde kullanılmayacağını vurgulaması sektör yetkililerini rahatlattı. 2012’de alınan ithalat yetkisini kullanmayan TMO, 2014’te rekoltelediği belirgin düşüşe rağmen ithalat yetkisinin sadece yarısını kullanmıştı. 2017’nin Ocak-Haziran döneminde Türkiye’nin söz konusu dört tarım ürününde ithalatı %2,4 artış kaydederek 751,2 milyon dolar oldu. Aynı dönemde Rusya, %28 payla en çok ithalatın gerçekleştirildiği ülke oldu.

YEKA ihalesinde nihai fiyat 3,48 USD cent/kWh...

Türkiye’nin enerji sektöründe ithalata bağımlılığını düşürmek amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimini ve enerji sektöründe kullanılan ekipmanların yerli üretimini destekleme çalışmaları sürüyor. Bu kapsamda rüzgar santralleri yatırımı için geçen hafta açık eksiltme usulüyle gerçekleştirilen ihaleyi Siemens-Türkerler-Kalyon grubu kazandı. İhaleyi mevcut durumda 5,1 USD cent/kWh civarında seyreden elektrik piyasa takas fiyatının oldukça altında 3,48 USD cent/kWh fiyat ile kazanan grup kurulacak santrallerde üretilecek elektriğin satışını 15 yıl boyunca söz konusu fiyattan gerçekleştirecek. Proje kapsamında 1 milyar doların üzerinde yatırım yapılması beklenirken, santrallerde kullanılacak rüzgar türbinlerinin %65’inin yerli üretilmesi planlanıyor. Santraller, toplam kurulu gücü 1.000 MW olacak şekilde Bilecik-Kütahya-Eskişehir, Edirne-Kırklareli-Tekirdağ, Ankara-Çankırı-Kırıkkale, Kayseri-Niğde ve Sivas ili olmak üzere beş ayrı bölgede kurulacak.

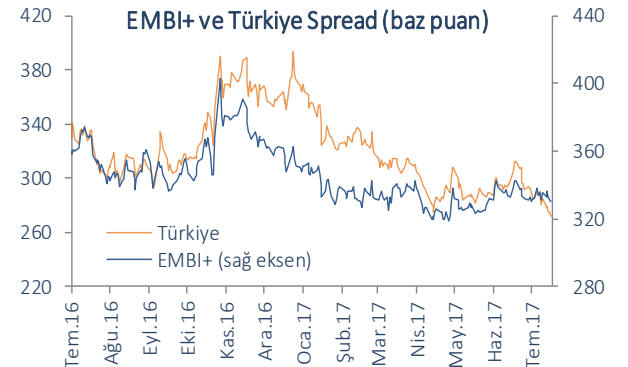
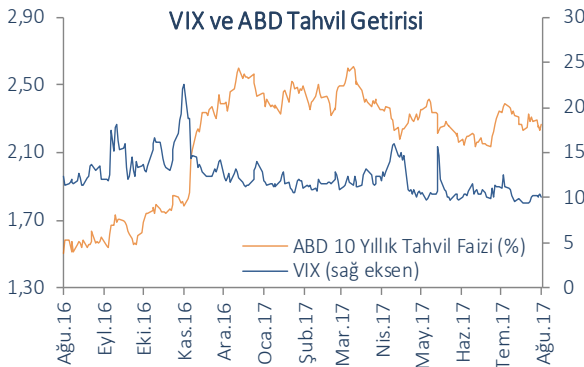
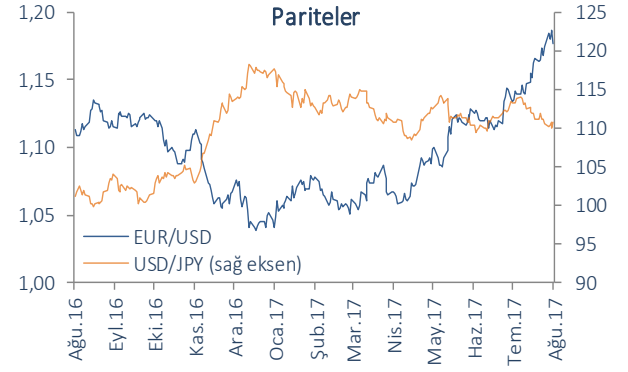
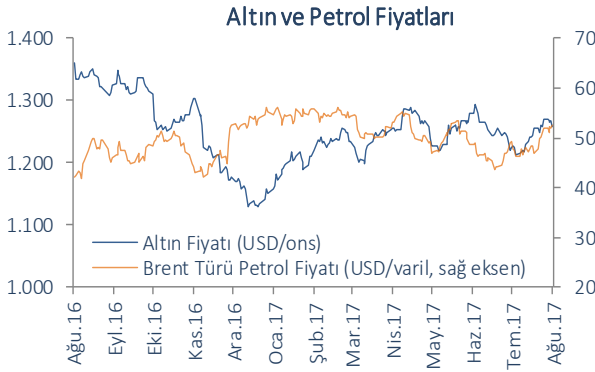
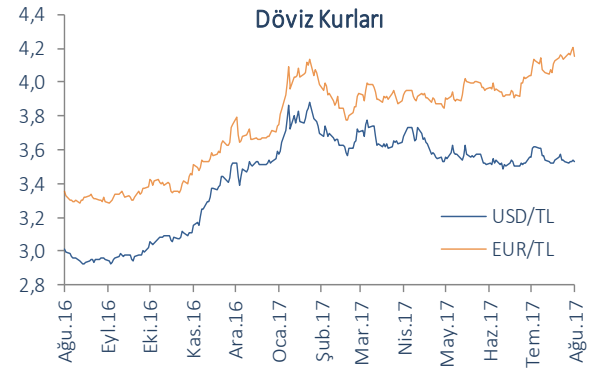
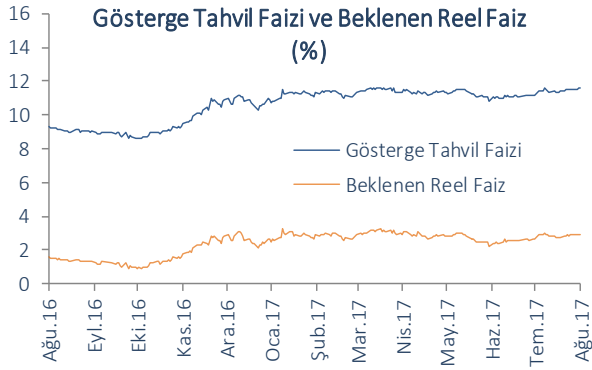
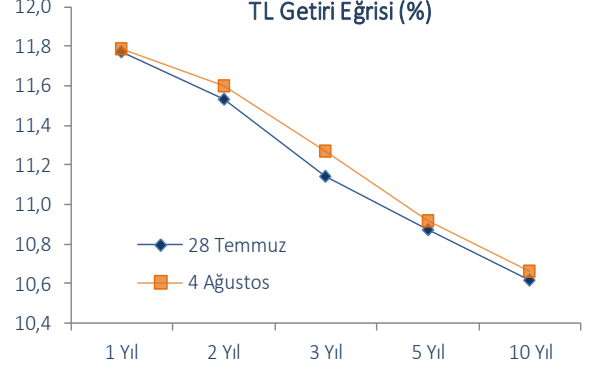
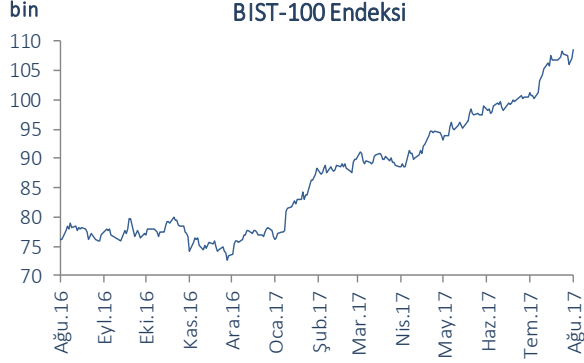
Turizmde ortalama harcama tutarı geriliyor.

Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın verilerine göre, yılın ilk yarısında Türkiye’ye giriş yapan yabancı turist sayısı %14,1 yükselerek 12,2 milyon kişi oldu. Aynı dönemde Rusya %13,8 pay ile en fazla yabancı turistin geldiği ülke olurken, Rusya’yı %10,2 payla Almanya ve %8,8 payla Gürcistan takip etti. Rusya, düşük baz etkisiyle yabancı turist sayısının en fazla artış kaydettiği ülke olurken, son dönemde Ortadoğu’da dört Arap ülkesiyle kriz yaşayan Katar’dan Türkiye’ye gelen turist sayısı ilk 6 ayda %21,4 arttı. TÜİK tarafından yayımlanan verilere göre, turizm gelirleri yılın ikinci çeyreğinde yıllık bazda %8,7 yükselerek 5,4 milyar dolara yükseldi. Öte yandan ziyaretçilerin kişi başına ortalama harcama tutarlarındaki gerileme dikkat çekiyor. Nitekim yabancı ziyaretçilerin 2016’da 633 dolar olarak gerçekleşen kişi başı ortalama harcama tutarı Ocak-Haziran döneminde 592 dolara geriledi.

Otomobil satışları Temmuz’da hızlı bir artış kaydetti.

Otomotiv Distribütörleri Derneği’nin (ODD) yayımladığı verilere göre, Haziran ayında %7 azalan otomobil satışları Temmuz’da yıllık bazda %36,9 oranda yükselerek 62,4 bin adet oldu. Hafif ticari araçlar pazarı ise, Haziran’daki %14,4 daralmanın ardından Temmuz’da %53,6 artış kaydederek 19,9 bin adede ulaştı. Ocak-Temmuz döneminde otomobil pazarındaki %4,1 düşüş ve hafif ticari araç pazarında gözlenen %1,6 artışla toplam otomobil ve hafif ticari araç pazarı yıllık bazda %2,8 artarak 483,5 bin adet oldu. Otomotiv sektörünün 2017 yılını 875-925 bin adet satışla kapatmayı hedeflediği göz önünde bulundurulduğunda, sektörün mevcut durumda hedefin %53,7’sini gerçekleştirdiği görülüyor.

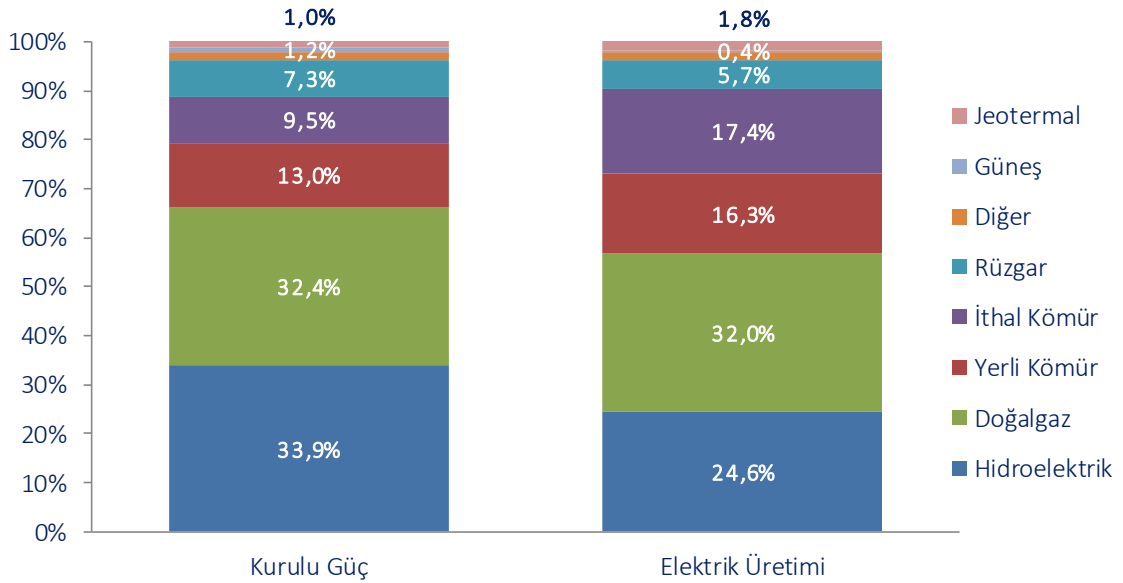
PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

NEDEN ÖNEMLİ

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Türkiye'nin ithal enerji kaynaklarına bağımlılığını azaltmak ve enerji sektöründe dış ticaret açığını daraltmak amacıyla yerli kömür ve hidroelektrik, rüzgâr, jeotermal, güneş ve biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimini desteklemek için çeşitli teşvik mekanizmaları bulunmaktadır. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM) kapsamında söz konusu kaynaklarla üretilen elektrik, kaynak bazında farklılaşan (güneşte 13,3 ve rüzgarda 7,3 USD cent/kWh vb.) ve piyasa fiyatının oldukça üzerinde bir fiyatla satın alınırken, söz konusu santrallerde kullanılan yerli ekipman için de parça bazında ek teşvikler sağlanmaktadır. Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretimi için kurulu elektrik gücünün coğrafi olarak dağınık yerleşmiş küçük santraller olmaları Bakanlığı bu kapsamda görece daha büyük projeler için teşvik vermeye yönlendirmiştir. **Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları (YEKA)** projesi kapsamında Mart ayında güneş ve Temmuz ayında rüzgar enerjisinden toplamda 1.000'er MW'lık santral kurulumu için özel sektöre alan tahsis edilmiş ve ihalede en düşük fiyatı veren konsorsiyumun söz konusu fiyattan elektrik satışını gerçekleştirmesi öngörülmüştür. Bu çerçevede santrallerde kullanılacak ekipmanların üretimi için fabrika kurulması, istihdam edilecek mühendislerin büyük ölçüde yerli olarak karşılanması ve Ar-Ge çalışmalarının gerçekleştirilmesi şart koşulurken, santraller YEKDEM kapsamındaki mevcut desteklerden muaf tutulmuştur.

Elektrik Kurulu Gücü ve Üretiminin Kaynak Bazında Dağılımı (%) - 2016

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
7 Ağustos	Almanya Sanayi Üretimi	Haziran	-%1,1 (G)
8 Ağustos	Çin Dış Ticaret İstatistikleri	Temmuz	+45 milyar USD
	TÜİK Sanayi Üretim Endeksi	Haziran	
9 Ağustos	Hazine İç Borç Ödemesi (676 Milyon TL)	Ağustos	
10 Ağustos	ABD Üretici Fiyat Enflasyonu	Temmuz	yıllık +%2,0
11 Ağustos	ABD Tüketici Fiyat Enflasyonu	Temmuz	
	TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri	Haziran	

(G) Gerçekleşme

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
asli.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.